

Yrkande

Demokraterna, Moderaterna, Liberalerna,
Kristdemokraterna

2025-10-03

23, SLK-2025-00561

Reviderat 2025-11-18

29

Yrkande angående Klimatomställningsanalys - så kan Göteborgs klimatmål uppnås

Förslag till beslut

I kommunstyrelsen:

1. Kunskapsunderlaget i rapporterna Klimatomställningsanalys – så kan Göteborgs klimatmål uppnås samt Klimatomställningsanalys – underlagsrapport, utifrån kommunstyrelsens roll vid bedömningar vid inriktningsbeslut, antecknas.

I kommunstyrelsen och kommunfullmäktige:

1. Kommunstyrelsen får i uppdrag att i samverkan med miljö- och klimatanmänden uppdatera Miljö- och klimatprogrammet så att
 - a. klimatmålen harmoniserar med de nationella målen och EU:s fit for 55,
 - b. klimatmålen kategoriseras utifrån Göteborgs Stads rådighet över utvecklingen,
 - c. klimatmålen formuleras på ett sådant sätt att de skapar förutsättningar för näringslivets omställning och att utsläpp inte förflyttas till andra platser, samt att
 - d. data som finns tillgänglig i staden och verksamheterna ska användas och digitaliseras på ett sätt som skapar snabb och kostnadseffektiv transparens i klimatarbetet.
2. Rapporterna Klimatomställningsanalys – så kan Göteborgs klimatmål uppnås samt Klimatomställningsanalys – underlagsrapport, antecknas.

Yrkande

Staden ska föra en ambitiös miljöpolitik som utgår från teknikskiftens kraft att lösa miljöutmaningar samtidigt som välbefinnande och livskvalitet ökar. Miljöarbetet ska ha fokus på systematiskt stöd för dessa teknikskiftet som gör hållbara val till de mest attraktiva och ekonomiska alternativen, och inte på begränsningar, förbud och skuldbeläggning av individer. Till exempel genom staden stödjer cirkulär ekonomi där avfall blir resurs, i stället för att begränsa konsumtion. Genom teknologiutveckling ska Göteborg positionera sig som den ledande staden för miljölösningar där innovation driver ned kostnader snabbare än regleringar implementeras. När elbilar blir billigare än fossilbilar, förnybar energi billigare än fossil energi, och cirkulära lösningar billigare än linjära, sker omställningen av sig själv.

De tidigare rapporterna från forskarna i Göteborgs stads klimatråd har visat att stadens klimatmål är fel utformade och inte kommer att nås med dagens arbetssätt och åtgärder. Klimatomställningsanalysen och förslagen på åtgärder understryker att Socialdemokraterna, Vänsterpartiet och Miljöpartiet inte klarar av att nå miljö- och klimatmålen utan utopiska åtgärder med stora sociala och ekonomiska konsekvenser. Miljö- och klimatprogrammet behöver justeras för att åstadkomma bättre resultat i

klimatarbetet. Synkronisering mot nationella mål och Fit for 55 är avgörande för att Göteborgs Stad ska lägga resurser på rätt åtgärder och arbeta både kostnads- och investeringseffektivt. Utsläppen som omfattas av EU:s system för handel med utsläppsrätter ska särskiljas i det övergripande målet och särredovisas i uppföljningen. Det ger bättre förutsättningar för att staden fokuserar på rätt saker i klimatarbetet. Stadens egna resurser ska styras till områden där staden har rådighet och där åtgärderna gör störst skillnad. Samtidigt är det viktigt att staden underlättar för och bidrar till den omställning som drivs framgångsrikt med utsläppsrätter. Demokraterna, Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna har motionerat och yrkat om detta, men tyvärr, för klimatet och göteborgarna, har dessa initiativ röstats ner.

Klimatomställningsanalysen innehåller intressant information om läget, möjliga framtida scenarier och några förslag på åtgärder för att nå målen. Analysen kan vara ett diskussionsunderlag, men samtidigt är flera av de förslag som framförs utopiska och med begränsade resonemang endast utifrån att minska koldioxidutsläpp. Analysen saknar sociala och ekonomiska överväganden saknar därmed realism och riskerar därmed att få liten effekt på klimatarbetet. Ett ökat fokus på åtgärder som är socialt och ekonomiskt genomförbara hade varit önskvärt. Analysen har förtjänstfullt gjort tydligt att klimatarbetet i Göteborg är beroende av den nationella, europeiska och globala utvecklingen.

Det är problematiskt att analysen inom vissa områden inte är fokuserad på själva klimatomställningen när den angriper variabler som kan vara associerade med utsläpp, men inte är det per se. Till exempel förslås att produktionen av bostäder ska minska genom att blockera med planmonopolet och att vägtrafikarbetet ska minska genom att minska den relativa attraktiviteten för biltrafiken. Det senare är en omskrivning för att försämra tillgängligheten, framkomligheten och restider för biltrafiken.

Att i klimatomställningens namn hindra bostadsbyggande kommer leda till ökad bostadsbrist med stora negativa sociala och ekonomiska konsekvenser. Rätten till bostad är en del av de mänskliga rättigheterna och är inskriven i Sveriges grundlag. Ett minskat byggande kommer även att hämma tillväxten i regionen, inklusive den tillväxt som möjliggör industrins omställning. Näringslivet ser bostadsbristen som ett av de största hoten mot deras kompetensförsörjning och det redan låga bostadsbyggandet är ett av landets största tillväxthinder. Vidare förslås i analysen att använda planmonopolet till att *”styra så att mark inte upplåts åt aktiviteter som syftar till ökad konsumtion”*. I rapporten saknas en tydlig förklaring av vad som menas med detta. All form av nyetablerad näringsverksamhet innebär ökad konsumtion. Konsumtion kommer nödvändigtvis som andra ledet av produktion, som i sin tur är nödvändig för den ekonomisk tillväxt som kan ge en omställning. Om vi hämmar företagets förutsättningar så hämmar vi det faktiska omställningsarbetet i samhället samtidigt som vi försämrar vår ekonomiska tillväxt och välfärdens finansiering. Det går att konsumera på många av olika hållbara sätt genom till exempel tjänster, återbruk och bioråvara. Slutligen kan det ifrågasättas om det är i linje med intentionerna i Plan- och bygglagen och lagen om kommunernas bostadsförsörjningsansvar att utnyttja det kommunala planmonopolet för att förhindra byggnation. Förslagen angriper inte klimatutsläpp utan hela produktionen i en marknadssektor. Det är rimligare att arbeta med att minska utsläppen i vid nybyggnation.

På samma sätt är fokus på minskat vägtrafikarbete och inte fordonens utsläppsminskningar olyckligt. Målet och analysens resonemang innebär att skapa incitament för att minska vägtrafikarbetet snarare än att styra om vägtrafiken till att bli mindre utsläppstungt. Få avgörande kollektivtrafiksatsningar i Göteborg kommer att vara klara innan Miljö- och klimatprogrammets målår 2030. Det innebär att alternativen till bil som bäst blir marginellt bättre, samtidigt som analysen förespråkar att förutsättningarna för biltrafiken ska försämrats. Det är orimligt ur ett socialt perspektiv att göteborgare ska

drabbas av ökade restider och få mindre fritid och mindre tid med familj och vänner. Det är rimligare att arbeta med att minska utsläppen från de fordon som utför vägtrafikarbetet, till exempel genom att stöda elektrifieringen med utbyggt elnät, mer planerbar elproduktion, fler laddplatser och upphandlingar av elfordon.

Stadens bolag behöver ha ett öppet men försiktigt förhållningssätt till användandet av ny teknik, exempelvis koldioxidinfångning (CCS/CCU), men ska inte driva egen teknikinnovation eller egna projekt med betydande risk. Investeringarna får inte leda till kraftiga avgiftsökningar för fjärrvärme och elnät för göteborgarna. Bolagen får dock gärna vara en tidig användare av mogen teknik om den är affärsmässig. Analysen saknar resonemang om att Göteborg Energi AB:s investeringar i planerbar elproduktion (gasturbiner) är avgörande för elektrifieringen genom att de bidrar med planerbar eleffekt, stabilisering av elnätet, balansering av den väderberoende elproduktionens svängningar samt möjliggörande av ökad överföring från andra elnätsområden.

Slutligen, miljöförvaltningen kan själva bidra till klimatomställningen genom enkla, effektiva och rättssäkra tillståndprocesser för miljötillstånd mm för företag inom ny miljöteknik och för de företag som vill ställa om.